

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΗ ΗΜΕΡΑ

ΤΟΥ Κ. ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

(Ανέκδοτον)

Τό πρωί, στις έξι ήμισυ, οι έφοροι είπαν τό τραίνο. 'Ήσαν καμιά δεκαπενταριά, οι περισσότεροι νέοι και κορίτσια. Πρώτη και καλύτερη ή Δημήτρα, με ή μητέρα της, ή μικρή αδερφή της, 'Ηρώ, και τό μεγάλο αδελφό της τόν Κωστάκη, Ούρα, έννοιτα, κι ό 'Αντρέας, ό αείονος 'Αντρέας, ό ύποψήριος, ή, καθώς δεβαίαναν μερικά φίλοι, ό κρυφός άδελφός άρραβωνιαστικός. Οι άλλοι δέν τό πιστευαν. Πώς ήσαν έρωτευμένοι με ή Δημήτρα, και τρελλά μέλιστα, αυτό φανόνταν. 'Άλλο ζήτημα ήμως έν τόν είχε έρωτευθεί κι ή Δημήτρα κι' έν θάπορεύσει, με τό χαρταίτηρα που είχε, να σκαλωθεί από τώρα. Δέν την έβλεπαν; 'Όπως ήταν πάντα, ήσαν και τώρα. Μ' έλους έκανε κόρτε. Και νά, ακόμα και στο τραίνο. 'Ο 'Αντρέας κοντά της, στο πλάι της, κι' έκεινη να μην ξεκολλή τά μάτια της από τόν Αιμίλιο, τόν καινούριο φίλο του αδερφού της!

'Η αλήθεια είχε πως της είχε κάνει μεγάλη έντύπωση ό ξανθός αυτός νέος, ό κάταστρος, καθώς τόν είχε σήμερα, πρώην και δημοσερό σαν τόν κρέον. 'Ήταν κίλια ή δεύτερη ή τρίτη φορά που τόν έβλεπε από κοντά. «Φαίνεται και ποιητής» της τόν είχαν συστήσει. Μά δέν τόν πολιτροσόσει. Της φάνηκε μαφός κι' άσημαντος. Πώς μεταμορφώθηκε έτσι άξαφνα σήμερα τό πρωί; Μικρός αυτός; Καλέ, ήταν άντρας! 'Ασημαντός; Κι' όσο τόν έδλεε, τόσο τόν έθροσκε πιο μεγάλο και σημαντικό... 'Όχι δέν τοίκανε κόρτε. Τόν κοιτάζε, τόν εξέταζε. 'Όταν μάλιστα έκεινος, που μιλούσε με τόν Κωστάκη, γύριζε κατά τήχη τά μάτια του προς ή Δημήτρα, αυτή έκανε πως κοιτάζει άλλοι. Σέ λίγο ήμως, με μια πρόφαση, σπρώχθηκε άπ' ή θέση της, έστακε την 'Ήρω νά καθήσει πλάι στον 'Αντρέα, κι' αυτή καθήσε στη θέση της 'Ηρώς, πλάι στον Αιμίλιο. Φαίνεται πως ή εξέταση από μακριά είχε κερδίσει άρκετή, και τώρα ή Δημήτρα ήθελε νά εξέτασώ τό νέο κι' από κοντά—νά μιλήσουν.

—'Από δω βλέπω καλύτερα έξω, είπε δυνατά ώλις κάθησε. Σεις, σαν ποιητής, διαλέξατε ή θέση.

'Ο Αιμίλιος κοκκίνισε κι' ένα μορφασμό. Δέν τού άρεσε νά τόν φωνάζουν ποιητή.

—Κάθησασ όπου θήκαμε, είπε. Τι να λήθ κανείς έξω; Τονία που τά έχουμε ίδει χίλιες φορές. 'Ε, Κωστάκη;

—Μά τά τοίτια άλλωστε με τις εποχές και με τις ώρες, άντρε ή Δημήτρα. Κι' αυτά έδώ δέν πιστεύω να τά είδατε πολλές φορές τέτοια ώρα...

'Έτσι άρρασαν. Κι' έξακολούθησαν νά κωδενεύουν, πρώτα οι τρεις και κατόπιν ό δού τους. 'Ο 'Αντρέας άπ' άντίκρου έκούλιαζε. Μεταβίαις άποκρινόνταν στις ερωτήσεις της 'Ηρώς—ήταν μά χοντροέλλα δεκαεσσάρων χρονών, άθάνα και φλύαση—κι' έδινε στο βλέμμα του μιάν έκφραση μομφής και παράπονου, με την έλπίδα πως κάποτε ή Δημήτρα θά τό συναντήσει. Μά που έκεινή! 'Αποροφρημένη από τόν Αιμίλιο, κρεμασμένη από τά χεί-

λη του, ούτε γύριζε νά κοιτάξη τόν ύποψήριο άρραβωνιαστικό. Λέε; κι' είχε ξεγάσει ολοσδιόλου πως ύπηρεχε...

Μά τί έλεγαν τώρα οι δύο έκεινοι; Και τόσο πολλά, που δέν τους άκουγε καλά-καλά ούτε ό Κωστάκης; Τιποτα σπουδαίο, τίποτα διαφορετικό άπ' ό,τι λένε δύο νέοι γνώριμοι, μέσα στο τραίνο της εκδρομής. Μ' αυτά και μ' αυτά ήμως ή Δημήτρα έκανε την εξέταση της κι' από κοντά. Κι' ήσαν τόσο εύχαριστήμη! Φαίνεται πως τό λόγια του Αιμιλίου, τά σχεδόν τυπικά αυτά λόγια, της ξεσκέταζαν μια ψυχή τόσο άφρατα, όσο και τό νεανικό έκεινο κορμί που φάνταζε ψηλό, γεμάτο, έπαθλητικό, μέσα σε μιά φορεσιά από σεταφορίτα σά χρουσαφένα.

'Η Δημήτρα δέν τοίμοιαζε καθόλου. Κοντή μάλλον—τά δεκαοχτώ της χρόνια, και λεπτή, και μικροκαμωμένη, φαινόταν μικροστά του ένα νάνιστρο, μιά γατίτσα. Κι' έπρεπε νά την λήθ κανείς, στο πρόσωπο, γιά νά καταλάβη πόσο μεγάλη ήταν. 'Ω, έκεινη τό πελώρια, τά γαλανά—σκούρα μάτια! Μάτια γλυκά και μάτια φοβερά, που μάγευαν μαζί και τρώμαζαν έκεινον που τάντίρωζε άξαφνα. Και μέσα σε χίλια νά θροσκόνταν, αυτά θά βασίλευαν. Καμιά γυναίκα, κανένα κορίτσι, δέν είχε τό σεξ—άτηλη δυνατότερο άπ' όσο τό είχε ή Δημήτρα. Ξεγνόνταν από τά μάτια της και την κροτούσε όλαςεχη μέσα σ' ένα γαλάζιο φως. 'Όταν μάλιστα φρούσε τάγαρημένα της και τά ταιριαστά της χρώματα—ή όλομυαρο φουστάνι, με τις λίγες γαλάζιες γαρνιτούρες, ή όλογαλάζιο, μπλε-σάξ βιανός σήμερα—ή μικρόσωμη αυτή γναντωνόταν σ' ένα θαύμα διοφριάς και γοητείας; Σίξ—άτηλη!

Κατέβηκαν από τό τραίνο σε κάποιο σταθμό, και μορφάστηκαν σε διάφορα αυτοκίνητα, που θά τους πήγαιναν σε μιά παραθαλάσσια έξοχη. 'Έγινε άρκετή φασαρία, φωνές, τρεχατά, άλλωγές. Και την έπαθε ή Δημήτρα! Γιατί, ένψ τό αυτοκίνητο θά δειλάζε, ένόμιζε πως περίσσευε θέση και γιά τόν Αιμίλιο—τόν φώναζε μάλιστα—βίστερα που έκάθησε κι' ό 'Αντρέας, — ό αείονος 'Αντρέας!—είδε πως τό αυτοκίνητο είχε γεμίσει άσφυκτικά! 'Ο Αιμίλιος άναγκάστηκε νά καθήση σ' έν' άλλο, με τόν Κωστάκη και την 'Ηρω. Τού κωκοφάνηκε άραγε κι' αυτονού; 'Ιως. 'Η Δημήτρα ήμως φουφάστηκε σε τέτοιο βαθμό, που μά στιγμή τό μάτια της δούκοισαν. Και φυσικά, έξασπασε στον 'Αντρέα. 'Όταν τή ρωτούσε τί έχει, τόν άποτάκωνε:

—'Όχι! Άσε με και σύ!

Και μοιρομύριζε: «Σαχλέ!» 'Άλλά και όλα της έφταναν: τό αυτοκίνητο που ήταν ενεκοφοράς, ό σωφός που έκανε σά εχέσος, ή μαμιά της που έπαινε έδλο τόν τόπος, και τό καλάθι με τά ραγιά, που εδέν βοήθων άλλοι νά τό φορτώσουν». Λίγο ακόμα θά τάβασε και με τούς ξένους που ήσαν στο ίδιο αυτοκίνητο, — την Ούρανια και τόν ξάθεροφ της τόν 'Αλέκο. Κρατίσαν ήμως, και μάλιστα, γιά νά φουφάξη περισσότερο τόν 'Αντρέα, όταν της

— Μά ποιόν; Μά τόν 'Αντρέα; είπε ή Δημήτρα και σηκώθηκε δροθή.

Έλεγε τίποτ' αυτός, άπαντούσε στον Άλέκο.

Είχε χάσει όλη της τή διάθεση. Άνησυχη, νευρωκή, παράξενη, πότε κοιτάζε έξω πεισματικά, πότε έξαπλοήταν κι έκλεινε τή μάτια της, σά να ήην ήθελε νά βλέπη κανένα. Κανένα; Όχι. Τόν καθόμιζαν τόν Άντρέα δέν μπορούσε μόνο νά βλέπη. Τόν σιχαίνονταν ή ψυχή της κι άπερούσε μάλιστα πώς μπόρεσε νά τού δώση έλπίδες; Αύτη θάπαυνε ποτέ τόν Άντρέα, τή στιγμή πού ύπνηχαν στον κόσμο κι Αιμίλιος; Δέ θωρείσαι! Ό ένας ή νύχτα, ό άλλος ή μέρα. Μόλις γύριζαν τού θράβν στην Άθήνα, θάλεγε τής μαμμάς της νά τού δώση δρχία.

Μιά στιγμή μόνο ζωήρεψε πάρα και γέλασε: "Όταν τού αυτοκίνητό τους σταμάτησε, για νά διορθώση ό σαφέρ ό χαζός κάποιον μικρή βλάβη, και τού προσέφεραν τάλλα, και τελευταίο τού αυτοκίνητο πού ήταν ό Αιμίλιος.

— Τί πάθατε, καλέ; πόσοι ρώτησε ό Κωστάκης.
— Τίποτα, τίποτα! άποκρίθηκε ή Δήμητρα. Σέ λίγο... θά σάς πτάσουμε.

Κάι γελούνει, πασίχαρη, κίησε τή χέρια της σέ χωρετισμό, πού άπειθυνόταν μόνο στον Αιμίλιο. Σά νά είχε νά τόν ιδή μέρες...

Έπειτα πάλι δυήστικε στή φρούρα και στήν άπελπίσια της. Τό αυτοκίνητο άρχισε νά διορθωθή, και πού μπορούσε πιά νά φτάση τάλλα! "Ετσι δέν θά ξαναβλεπε τόν Αιμίλιο, παρά όταν πιά θά πέφταν στην άσφογιαλιά. "Αχ, θέ μου! πώς θά περνούσε αύτη ή μισή ώρα, ή άτέλειωτη!

Τόσο λοιπόν τόν εχ' έρωτευθεί τόν ξανθό νέο, από λίγα λεπτά πού τόν είχε άντικρύ της στο τραίνο, κι από άλλα τόσα πού τόν είχε δίπλα της και μιλούσε μαζί του;... Μ' αυτό δέν της είχε ξανασημειώσει ποτέ! Μ' όλους φλετόριζε. Και μερικοί, κατά καιρούς, της είχαν άράσει. Άλλά για κανένα δέν είχε ανάψει. Ούτε για τόν Άντρέα, πού μόνο άπ' τή μεγάλη λατρεία πού της έδειχνε, σέφθηκε μια φορά πώς μπορούσε και νά τόν πάρη. Άλλά έτα, χωρίς αίσθημα, χωρίς τρέλλα. Μόνο από ύπολογισμό, μόνο από συμφέρο—τό συμφέρο πού έχει καθεμιά νά διαλέξη έκείνον—όχι πού τόν αγαπά, αλλά πού τήν αγαπά περισσότερο. Πώς τήν έπαθε έτσι άξανα; Πώς αιώτος ό Αιμίλιος της άρασε τόσο, πού θά τόν έπαυρνε και σήμερα, τώρα δά, κι άν ακόμα ήξερε πώς δέν τήν αγαπά καθόλου;... Περιεργον πράγμα για τή Δήμητρα!...

Μιά στιγμή πού ό Άντρέας τήν ξαναφώτισε γιατί έχασε τού κέρφ της, τού άποκρίθηκε σαρκαστικά:

— Γύγασα, μάλιστα! Για κάποιον τού λόγου σου... νά μου τού βήης:

Ό έρωτευμένος δέν έδάσταζε.

— Άν τώξερα, της είπε μπροστά σ' όλους, θά πήγαινα μέ τόν Κωστάκη και θάβια τή θέση σου στον Αιμίλιο.

Η Δήμητρα έφριξε:

— Τόν άκούτε, μαμιά;... Άκούσατε τί είπε;... Οθρανία μου; κύριε Άλέκο; έδρατε ποτέ σας τέτοιο ζηλιάση;... Και σημειώσατε πώς δέν εινε ακόμα... άρραβωνιαστικός μου. Φαντασθήτε τώρα... άμα γίνη! Θέλεισαν νά τού ρέξουν στοάτειο και γέλασαν όλοι. Γέλασε κι ό Αιμίλιος—τί νά κίμη; Μά είχε γίνει γλωμός. Προσπαθόνταν πιά, ήταν σχεδόν βέβαιος, πώς τή Δήμητρα τήν έχανε για πάντα. Τί κακή ιδέα νά κάμουν αύτη τήν έκδρομή, για νά πάρη ό Κωστάκης μαζί και τού φίλου του!...

Πεντάρα δέν έδινε πιά ή Δήμητρα. Ούτε για τόν Άντρέα, ούτε για κανένα. Κι άμα έφτασαν στην άσφογιαλιά και ξαναβήκε τόν Αιμίλιο, έτρεξε κοντά του μέ χαρά και δέν τόν άφησε πιά στιγμή. "Ας έλεγαν ό,τι ήθελαν. Θά τού έκανε κόρτε, μάλιστα! Δέν είχε τού δικαίωμα; δέν ήταν έλευθερη; Είχε δώσει λόγο; είχε πάρει δαχτυλίδι; Ό Αιμίλιος της άρασε. Κι άν άρασε κι αύτη στον Αιμίλιο, θά τόν άρραβώνιαζε, μακάρι τήν ίδια μέρα. Πούδς είχε νά πη τίποτα; "Ελευθερη ήταν!

Σκάνδαλο, λέει; Θά τάμψροφους. Δέν είχε άνάγκη τόν κόσμο! Τόσον καιρό, τόσα χρόνια, της έκαναν κόρτε. Τώρα θάκανε κι αύτη. Ολοζήμεριανόταν, θά εσθίμην! έπιτέλους, σφρ! Τό κορίτσι δέν πρέπει νάνα μόνο παθητικό. Πρέπει νάχη και πρωτοβουλία. Τουλάχιστο όταν βροίση νέους σάν τόν Αιμίλιο.

Μ' αύτη τή διάθεση άρχισε τήν ήμέρα της στην άσφοθαλασσά της έκδρομής. Κι έτσι τήν έξακολούθησε άνησυχη, χαρούμενη κι ευτυχιομένη. Βήμα δέν έκανε πιά άπ' τόν Αιμίλιο. Όλο μαζί του, όλο κοντά του, όλο στα πόδια του. Δέν κοιτάζε κανένα, δέν μιλούσε μέ άλλον, δέν πόρριζε σέ τίποτα. Μά ούτε άφανε και τού νέο νά μιλή σέ καμμιάν άλλη. Αυτό τήν κίραζε φοβερά, γινόταν ζηλιάρα περισσότερο κι από τόν Άντρέα... Και σέ καθ' εύκαιρία, μέ κάθε πρόφραση, τόν έπαυρνε κι έφευγαν ό δυό τους. Πλανιόνταν στους βράχους, χωνόνταν στην πενκάνα, ανέβαιναν στο βουνάλα, καθόνταν πού' εδω πού' εκεί—όί άλλοι τους έχαναν φρες—κι έλεγαν, έλεγαν άτέλειωτα. Αηλαδή έκείνη τοίλεγε τά περισσότερα.

Ό ξανθός νέος είχε σαστίσει κάπως μ' αυτό τού χοντροκό ρέξιμο. Τού καθορανόταν προπάντων για τόν Άντρέα. Τί θάλεγε ό φίλος του; Πώς τόν πήρε στην έκδρομή, για νά ξεμυλιώση τήν άδεργή του; Πολύ άσχημο! Κι άν και τήν άκολουθούσε δπου ήθελε, και της άπαντούσε εύσυνεδήτητα, και της έλεγε ακόμα και στίχους του, και τήν περισσότερο ώρα ξεχνιόταν μαζί της, μέ τήν όμορφιά της, μέ τή μάτια της, μέ τή γοητεία της, πού θάλεγε πώς κι αύτός άνησυχούσε τού σκάνδαλο—στιγμές-στιγμές συνεχόταν, άνησυχούσε και της έλεγε:

— Δέν πάμε πίσω; θά μάς γυρεύουν.
— Άς έρθουν νί μάς βρουν, τού άπαντούσε, δέ θαρέστε!...

Μιά στιγμή πού της τού ξαναπέ—καθόνταν στή σκά ένός μεγάλου πεύκου, στά ριζά τού λόφου, κι έβλεπαν όλο τόν πενκάνα πού κατέβαινε μπροστά τους ως τή θάλασσα—ή Δήμητρα τού άπάντησε:

— Μά τί σάς μέλει επιτέλους; Έκτός... άν δέν αιώναστε τόση εύχαρίστηση νάστε μαζί μου...

— Τί λέτε! διαμαρτυρήθηκε ζωηρά ό Αιμίλιος. Εινε δυνατό νά μην αιώνασθαι εύχαρίστηση μαζί σου;

Τόν ρώτησε ζωηρά, μ' όλο τού φώς τών ματιών της στά μάτια του:

— Άλήθεια;... Μή αιώναστε πολλή, πολλή;... όση κι έγώ;...
— Δέν έξωφ πόση άκρίβως αιώναστέ σε;...

— Έγώ νά σάς πώ! αιώνασθαι τόση, όση δέν αιώνασθηκα στή ζωή μου ποτέ, κατέ! "Εσεις;

— Κι' έγώ, ψυθίρισε ό νέος κατεβάζοντας τά μάτια.

— Τότε λοιπόν... θά μάγαπάτε και σεις όπως...

Τήν έκοψε:

— Δέν ειντε άρραβωνιασμένη;... Διαμαρτυρήθηκε.

— Μή πούν; Μέν τόν Άντρέα;... εινε και σηκώθηκε όρθη. "Ω, μην άκούτε τί λέει ό κόσμος!... Ποτέ δέν έββαλα σού μου νά πάρω τόν Άντρέα; αλλά και νά τόχα βάλει, θά τόβγαζα, άμα γνώρισα σάς!

Τήν έκοψε και πάλι:

— Νομίζω όμως, πώς ό Άντρέας εινε πολύ έρωτευμένος μαζί σας...

— Τί σημαίνει; Κι' άλλοι εινε έρωτευμένοι μαζί μου. Πρέπει λοιπόν νά τους άρραβωνιάσω και νά τους πάρω όλους;...

Ό Αιμίλιος χαμογέλασε:

— Όχι βέβαια!... Ένα θά διαλέξετε και σεις...
— Κοί διάλεξα σάς! φώναξε κείνη θριαμβευτικά.

Ό Αιμίλιος έμόρφασε, όπως κι' όταν τόν φώναζε ποιητή.

— Εμένα; εινε αγά, μέ τά μάτια κάτω. Μέν τόσο λίγο πού μέ γνωρίζετε;...

— Μα δέν χρειάζεται νά γνωρίση κανείς πολύ έναν άνθρωπο, για νά τόν καταλάβη, όταν ό άνθρωπος αυτός ειν' έν άνοιχτό βιβλίο σάν και σάς! Γράναι νά σάς κοιτάξη κανείς στά μάτια, για νά ιδή τήν ψυχή σας ως τού βάθος. Κι' έγώ, σάς δεβαώ, δέν είδα ποτέ μου φωρότερη ψυχή! Δέν σάς αγαπώ γιατ' ειντε φώριος. Ώραίοι εινε κι' άλλοι. Και ό Άντρέας ακόμα δέν εινε άσχημος... Άλλά σάς αγαπώ

γιατ' ειντε καλός, καλός, καλός!...

— Μ' αγαπάτε!... Τό λέτε μέ τόση βεβαιότητα...
(Ή συνέχεια στο προσεχές)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
Της Άκαδημίας Άθηνών

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΕΘΙΜΑ

ΟΙ ΙΑΠΩΝΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Οι Ιάπωνες στο θέατρο δέν χειροκοπούν, όπως έμεις, τούς εύνοιμένους τών ήθοποιός, αλλά, κατά τή διάρκειά τού παιξίματος τών τούδς ρίχουν στή σκηνή τά πολιτικώτερα άντικειμένα τους, όπως χουσαφικά, δαχτυλίδια και άλλα στολidia.

Κατόπι, άμα τελείωση ή παράστασης, πηγαίνουν στά καμαρίνια τών ήθοποιών και ζητούν νά πάρουν πίσω τά πράγματά τους. Οι ήθοποιό όμως, σύμφωνα μ' ένα παλαιότατο έθιμο, γυρεύουν έξαγορά για τά άντικειμένα αυτά και πάζαρεύουν μαζί μέ τούς θαυμαστάς τών τήν τιμή.

"Υστερ' από πολλά παζαρέματα δέχονται επί τέλους απέναντι ένός ώριμμένου ποσού νά επιστρέψουν τά άντικειμένα τών θεατών. Όποιος μάλιστα ήθοποιός έσημείωσε τή μεγαλύτερη έκπιχία στο παιξιμο, αυτός έχει δικαίωμα νά δινάσση ψηλότερα τής τιμής.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟ-ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΤΟ «ΤΑΜΑ ΤΗΣ ΑΝΘΟΥΛΑΣ»
Ρωμάτζε τού κ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ, βγαλμένο άπ' τή ζωή τών βλαμνών, τών άντάμνών και τών άλανιάρδων τού καληού, καλού καιρού.